

Twee houdingen

Uitleg en vragen bij Esther 5 door Rein den Hertog

Als we met elkaar de Bijbel openslaan om met elkaar te luisteren naar wat we kunnen leren uit Esther 5, dan zullen we merken dat we in een totaal andere tijd terecht gekomen zijn. Gelukkig zeg ik erbij, want die tijd van Esther was in veel opzichten niet best.

Neem nou koning Ahasveros, zoals die in de Bijbel genoemd wordt. Buiten de Bijbel om kennen we hem bij zijn Griekse naam Xerxes. Als je hoort wat hij allemaal gedaan heeft en hoe hij in het leven stond, dan merk je wel dat de tijden veranderd zijn. We kennen hem uit bronnen als een ontzettend rijk iemand, die er ook niet voor terugschrok om zijn rijkdom te laten zien. Sterker zelfs, in het eerste hoofdstuk van dit Bijbelboek lezen we nog dat hij er alles aan deed om mensen te laten zien hoeveel geld hij wel niet had. En dat geld gebruikte hij goed. Hij zou het Perzische rijk, dat onderling verdeeld was geraakt, weer in oude glorie herstellen. Perzië zou weer groots worden onder zijn leiding.

Dat uitte zich op meerdere manieren. Allereerst gebruikte hij het geld om eens en voorgoed af te rekenen met zijn onbetrouwbare burens: de Grieken. Met veel machtsvertoon had hij zijn legers naar Griekenland gestuurd om orde op zaken te stellen. De rust aan de grenzen moest hersteld worden. Maar ook nog op een andere manier gebruikte hij zijn geld: hij spreidde een geweldige bouwlust ten toon. Overal werden gebouwen neergezet die misschien niet letterlijk de naam 'Xerxes' droegen, maar waarvan iedereen wist dat ze wezen op de schoonheid en de grootsheid van koning Xerxes.

Je kunt je wel voorstellen dat deze Xerxes niet omstreden was. Toen duidelijk werd dat hij het land zou gaan regeren braken er gelijk overal relletjes uit en de opstanden die hij moest onderdrukken logen er niet om. En we kunnen dat ook wel begrijpen. Deze Xerxes was alleen bezig met zichzelf en zijn eigen macht.

Vind je het moeilijk om Bijbel te lezen? Ervaar je een kloof tussen de wereld van de Bijbel en jouw eigen leefwereld? Probeer je die kloof te overbruggen en zo ja, hoe?

Als hij met politieke tegenstanders te maken had, dan serveerde hij ze op een verschrikkelijke manier af. Hij zou niet dulden dat iemand kritisch durfde te zijn op hem. Ook met de vrouwen in zijn omgeving was het niet veel beter gesteld. Hij behandelde hen niet als gelijkwaardige partners, maar zag in hen alleen een lustobject. Het liefst sliep hij elke nacht met een andere vrouw.

Gelukkig is de tijd veranderd, toch? Of...is de tijd eigenlijk wel zo anders geworden? We zijn de onlangs getuige geweest van de Amerikaanse verkiezingen, waarbij een man gekozen is die het liefst op elk gebouw zijn naam zet, die belooft Amerika weer in oude glorie te herstellen, die de rust aan de grenzen, desnoods met geweld wil zeker stellen, die vrouwen als lustobjecten benaderd, die te maken heeft met een verdeeld land, die te maken heeft met rellen die uitbreken nu hij president wordt, die ongenadig hard afreken met zijn politieke tegenstanders. Een man die verdacht veel lijkt op deze meneer Xerxes. Misschien is de wereld wel helemaal niet zoveel anders geworden.

Politieke discussies

Een van de dingen die je ziet gebeuren na zo'n ingrijpende verkiezing met een onverwachte uitkomst is dat er verhitte discussies ontstaan. Ook in kerkelijke kringen. De een walgt van de verkiezingsuitslag, vanwege de megalomane figuur die de machtigste man op aarde is

geworden, terwijl de ander juist benadrukt dat het heel goed is, omdat deze meneer toch wel een christelijk standpunt heeft als het gaat om bijvoorbeeld abortus. De een noemt hem de zelfs antichrist, terwijl de ander juist zijn tegenstander 'vereert' met deze titel. Zo waren ze ongetwijfeld ook met elkaar aan het discussiëren in de 5^e eeuw voor Christus, toen Ahasveros aan de macht was. Voorstanders en tegenstanders...

En God, waar is God? Het lijkt net of Hij er niet is. In het boek Esther niet. In onze wereld van vandaag niet. 'Lijkt', want ondertussen is het tegenovergestelde aan de gang. God gebruikt de goddeloze megalomane

Xerxes voor de redding van zijn volk. Zonder dat deze Xerxes het door heeft is hij een belangrijke schakel in het voortbestaan van Gods

volk op aarde. Xerxes was alleen met zichzelf, z'n geld, z'n vrouwen en z'n macht bezig, maar God gebruikte hem desondanks...

Het mag ons leren iets meer ontspannen te kijken naar de politieke situatie van vandaag. Natuurlijk, we mogen onze mening hebben en we mogen erover discussiëren, maar laten we niet uit het hoofd verliezen dat *God regeert*. Op een onzichtbare manier vaak. Op een onbegrijpelijke manier soms. Maar Hij regeert. En laten we daarom ook proberen enigszins terughoudend te zijn met allemaal grote uitspraken. Misschien zegt onze grote mond over wat wel en wat niet goed is, wel meer over ons gebrek aan vertrouwen in God, dan over ons inzicht in de politieke situatie.

Hoe kijk jij naar alle politieke gebeurtenissen in deze wereld? Hebben wij daarin als gelovigen een taak? Hoe zie je de verhouding tussen de machthebbers van deze wereld en koning Jezus?

Twee houdingen

In plaats van te verzanden in een eindeloze discussie kunnen we onszelf beter de vraag stellen: hoe staan wij nu in zo'n wereld waarin allemaal dingen gebeuren die we niet begrijpen? Hoe stellen we ons op als gelovigen? Maar ook als je niet zoveel op hebt met de Bijbel en je bent er niet mee groot gebracht: hoe sta je dan in deze wereld?

We komen twee verschillende levenshoudingen tegen in ons verhaal: Haman en Esther. Ik stel voor dat we ze allebei eens gaan bekijken om te zien wat ervan kunnen leren over onszelf, maar ook over God.

Haman

We beginnen met Haman. Haman is een typisch product van deze wereld. In hoofdstuk 3 hebben we kunnen lezen dat hij door Xerxes aan het hof benoemd is als hoogste functionaris.

Haman wordt helemaal geobsedeerd door dat wat hem ontbreekt. Vind je de houding van Haman herkenbaar in de cultuur van vandaag? Herken je 'm ook bij jezelf? Hoe ga je met deze gevoelens om als je ze bij jezelf en/of anderen constateert?

Hij is, op de koning na, de man met de meeste macht in het hele Perzische rijk. Bovendien had de koning geboden dat wanneer Haman in de zaal kwam iedereen zou moeten neerknielen.

Iedereen had ook gebogen voor

Haman. Als een knipmes. Iedereen, behalve de Jood Mordechai. Die was niet door de knieën gegaan. Toen Haman dat gehoord had, had hij in woede besloten niet alleen Mordechai een lesje te leren, maar om het hele Joodse volk uit te roeien. Zo boos was deze Haman over Mordechai's schoffering, dat zijn maatregelen volstrekt buitenproportioneel waren. Mordechai

buigt niet, dus moeten alle Joden dood. Haman had het aan de koning voorgelegd, en die had toegestemd.

Zo komen we Haman ook in dit hoofdstuk tegen. Hij de hoogste man van het rijk wordt uitgenodigd bij de koning en zijn vrouw voor een diner. Hij is maar wat blij met zichzelf. In vers 11 lezen we dat hij zijn vrienden en zijn vrouw bij zich laat komen om te laten zien hoe groot hij wel niet is en wat hij allemaal wel niet bereikt heeft. 'Zelfs de koningin heeft me gevraagd!', zegt hij erbij. Alles ter meerdere eer en glorie van Haman zelf.

Ik schreef net dat Haman een typisch product van deze wereld is. Natuurlijk zijn we allemaal niet zo gemeen en egoïstisch, maar er zijn wel overeenkomsten. Kijk maar: deze Haman heeft alles wat een mens kan wensen. 'Maar' zegt hij 'dit betekent allemaal niets voor mij, zolang ik Mordechai die Jood in de poort zie zitten.' Het feit dat hij dag in dag uit die ene man ziet die niet voor hem knielt, neemt voor hem alle plezier weg. Het wordt een obsessie voor hem.

Vreemd hoe dat bij ons werkt, niet? Zelfs als we alles hebben wat we willen hebben en we zijn enorm gezegend, dan nog laten we ons bepalen door dat wat ons ontbreekt. In plaats van blij te zijn met de dingen die we hebben ontvangen, richten we onze aandacht op dat wat we nog niet hebben.

Haman leert ons: Als je je hoop vestigt op de dingen van deze wereld, zal je merken dat je hart nooit tot rust komt. Je kunt al je energie stoppen in dat mensen je bewonderen om je carrière, je kunt er op gericht zijn dat mensen zullen zeggen dat je een goede moeder bent, je kunt al je tijd stoppen in je gezondheid, je kunt alle inspanning richten op het beeld dat je van jezelf creëert ... maar rust zal je niet vinden. Althans: geen blijvende rust. Je zult altijd zien wat er nog ontbreekt. Je zult altijd bezig zijn met wat er nog beter kan en moet.

Esther

Maar wat staat hier dan tegenover? Zullen we eens kijken naar Esther? Wat doet Esther? Esther gaat naar de koning, terwijl ze weet dat dat een geweldig risico met zich mee brengt. Ongevraagd naar de koning gaan kon de doodstraf opleveren. Maar Esther doet het. Ze waagt haar leven.

Waarom? Omdat ze niet aan zichzelf denkt, omdat ze niet bezig is voor haar eigen geluk, maar

Esther wordt in dit hoofdstuk en het vervolg van het boek gekenmerkt door een innerlijke rust. Die rust komt voort uit haar besluit niet voor zichzelf te leven, maar haar heel bewust zich in te zetten voor anderen.

Hoe zit het met jou: ervaar jij een diepe rust in je leven? Of wordt je gedreven door een sluimerende onrust? Op welke manier zou je op zoek kunnen naar innerlijke rust? Op welke manier zou je je rust kunnen vasthouden?

Heel concreet: wat doe je op momenten dat je onrustig voelt?

omdat ze het Joodse volk – waar zij deel van uit maakt – wil redden. Wat een andere houding dan die van Haman!? Anders dan Haman is Esther niet bezig met haar eigen positie. Ze is bereid haar eigen positie op te offeren voor haar volk.

Er is nog een duidelijk verschil: Haman wordt gedreven door onrust en ontevredenheid, terwijl Esther in dit hoofdstuk heel rustig haar weg gaat en zichzelf durft

over te geven. 'Kom ik om, dan kom ik om', had ze gezegd (4:16). Esther geeft haar leven uit handen.

Maar aan wat? Of: aan wie, eigenlijk? Wie anders dan God kan dat geweest zijn? Die God die Esther heeft moeten *leren* om niet haar geluk te zoeken in geld, in aanzien, in roem en glorie, maar juist in jezelf geven aan de ander.

Want laten we eerlijk zijn: deze houding zit van nature niet in ons. Esther had in eerste instantie helemaal geen boodschap aan het lot van het Joodse volk – haar volk. Ze was met zichzelf bezig. Zij zou het wel overleven, want zij zat veilig in het paleis. Bovendien: het zou zo'n vaart heus niet lopen. Pas toen Mordechai haar met de neus op de feiten drukte ging er bij Esther een wissel om. Met andere woorden: de weg die Esther ging – namelijk kiezen voor zelfovergave, je in dienst stellen van de ander – is een weg die ons niet van nature aan komt waaien. Die weg moet ons onthuld worden door anderen. Dat is een tegennatuurlijke weg ...

Een weg die we kunnen leren

Maar net als Esther kunnen we die weg wel leren. Hoe? Uiteindelijk maar op een manier: door te luisteren naar wie God is. Door te leren dat God niet de grote afwezige is in deze wereld, zoals velen dat ervaren. Door te leren dat God geen koning is die over de rug van zijn onderdanen roem wil vergaren, zoals politici gisteren en vandaag.

Door te leren dat God deze wereld is binnengekomen in deze wereld in de Here Jezus Christus. God is geen Ahasveros die zijn eigen rijkdom najoeg, maar een liefdevolle koning die Zijn leven gaf voor Zijn volk.

Door te leren dat God vandaag nog steeds aanwezig is door Zijn Heilige Geest. Dat Hij hier en nu aanwezig is tijdens deze gespreksavond. Door te leren dat Hij nu ons opnieuw en/of voor het eerst vraag voorlegt: wil je

doorgaan met je eigen zoektocht naar geluk en nooit tot rust komen, zoals Haman? Wil je bezig met het bouwen van je eigen leven, in de wetenschap dat je er vroeger of later achter komt dat je dat helemaal niet kunt?

Of wil je jezelf overgeven?

Overgeven aan Mij,

overgeven aan de echte koning van deze wereld? Wil je dat Ik je leven bouw? Dan bouwen we geen fort met een muur er omheen, waarmee je jezelf kunt afschermen van Mij en anderen. Nee, dan wordt je leven een open ontmoetingsplaats, waar je oog in of komt te staan met Mij, en oog in oog met je naaste.

De weg die Esther gaat is een weg die ze heeft moeten leren gaan. Dat is een weg die wij allemaal mogen leren gaan. Jezus nodigt daartoe ons uit.

Esther werd door Mordechai genezen van de gedachte dat haar eigen positie belangrijker was dan die van anderen. Zo heeft Mordechai Esther geholpen om Gods weg te ontdekken. Wie helpt jou daarbij? Of wie heeft jou daarbij geholpen? Op welke manier zou jij geholpen kunnen worden om Gods weg te ontdekken? Kun jij anderen ook helpen om de weg van God te ontdekken, zo ja, hoe?